

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul VI

Fondator: Dr. Constatin Dragan

Novem. 1961 . N. 67

Papa Conciliului

Marea familie creștină se pregătește să sărbătorească aniversarea a 80 de ani de la nașterea Părintelui său.

Viața Papei Angelo Giuseppe Roncalli, născut la Sotto il Monte în apropiere de Bergamo dintr-o umilă familie de țărani, este o splendidă, prodigioasă ascensiune. Era omul ales de Pronia cerească pentru a chema la unire lumea creștină despărțită de atâtea veacuri.

În vremuri grele ca acelea pe care la trăim astăzi, figura acestui Papă blând și comunicativ, curajos și decis, care cu atâta încredere în ajutorul lui Dumnezeu a sfidat lumea și trista ei realitate făcută din ură și din rivalități care amenință să o distrugă, convocând un Conciliu Ecumenic la care vor fi desigur invitați observatori din întreaga lume creștină reprezentând chiar și Bisericele care, pentru a supraviețui, sunt constrânse să se conformeze normelor și directivelor impuse de guverne supuse comunismului ateu, în vremuri ca acestea figura Papei Roncalli, care nu a ezitat să ia cu curaj căma corăbiei pe care Dumnezeu i-a încredințat-o ca să o ducă spre un port fericit, confirmă în plin profetia care, după "Pastorul angelic" (Pastor angelicus) indica drept succesor la scaunul lui Petru un "Pastor et nauta".

În timp ce furtuna se deslănșue și orizontul politic al lumii se întuneacă pe zi ce trece, dens de amenințări, corabia își continuă drumul și fărâmul ajungerii începe să se întrezărească.

Ceace în ziua proclamării sale putea părea multora o întreprindere hazardată, prea mare și prea riscantă pentru puterile și pentru vârsta înaintată a unui om care avea înaintea sa nu necunoscutul ci certitudinea unei situații care mai rea decât așa nu putea fi, această întreprindere care, fără nici o exagerare, poate fi definită uriașă: un Conciliu Ecumenic convocat în vremuri de ziduri de ciment și de hotare de sarmă ghimpată care astăzi împart lumea în două tabere dușmane, este acum o realitate care se apropie rapid de încheierea sa fericită. În adevăr, cu prima

ședință plenară a Comisiei Centrale Preparatoare, care s'a întrunit zilele acestea, lucrările pentru pregătirea Conciliului Ecumenic Vatican II au intrat în faza finală. Alte întruniri de felul acesta vor urma, până la epuizarea totală a enormei cantități de probleme care vor fi discutate și rezolvate de Conciliu.

La o distanță atât de mică de la proclamarea sa, Conciliul convocat de Ioan XXIII este aproape un fapt împlinit. Opera aceasta, care este o uriașă concentrare de forțe și de competențe, apare astăzi aceluia care știu să reflecteze și să considere vastitatea temelor și greutățile cu care era presărat drumul său, ca în adevăr binecuvântată de Dumnezeu.

Semina abandonare la Providență, care făcuse să încolțească în sufletul său sămânța secretă a uriașei opere; tactul său și entuziasmul cu care a pornit la un drum atât de greu pentru a-l servi pe Dumnezeu în ceea ce a fost învătățura cea mai dragă sufletului lui Isus: unitatea în dragoste, entuziasm care face aproape de necrezut acești optzeci de ani ai Papei Roncalli; nepăsarea sa pentru tot ceea ce, omenește vorbind, i-ar fi putut părea piedeci inurmontabile; și, în sfârșit, încrederea orbă a oces-

tui om profund bun în bunătatea fundamentală a naturii omenești care, era sigur, nu putea să nu răspundă apelului său făcându-și din dragostea regăsită un fir conducător în labirintul aproape milenarelor dispute și contraste, stau să-și dea rodul.

Ne vin în minte cuvintele cu care monsiniorul Loris Capovilla, secretarul particular al Sfântului Părinte, a evocat, într-o întrunire de Studii Creștine, la Assisi, câteva fapte și convorbiri avute cu Sfântul Părinte înainte de convocarea Conciliului:

"Il revăd, îl revăd mereu, ca în prima clipă după alegerea sa, acolo, în odăița aceea lângă Capela Sixtină, în așteptare să iese, îmbrăcat în alb, să se arate fiilor săi care-l aclamau și să-i binecuvânteze, cum a făcut, cu o voce fermă și melodioasă. Păstrez pentru mine secretul primelor cuvinte pe care le-a pronunțat în ziua aceea de 28 octombrie 1958, în două momente succesive. Dar vă pot spune că prima impresie pe care am avut-o m'a convins că Dumnezeu îi dăduse imediat starea sufletească a unui calm absolut, ca aceea a unui care, când îi vine ceasul, își începe imediat munca pentru care a fost pregătit, și de la care nu poate și nu trebuie să se substra".

Pentru această muncă a sa, care va face ca Papa Roncalli să treacă în istorie ca marele Papă al unirii — chiar dacă, cum este și natural să fie, acest Conciliu nu va putea sancționa reînțregirea de fapt a Bisericii ci va servi numai pentru reluarea dialogului întrerupt de veacuri între Biserica mamă și fiii săi în sfârșit regăsiți — pentru această muncă a sa, care îi încoronează splendid existența și pentru a cărei reușită Papa ne invită să colaborăm rugându-ne împreună cu el la Dumnezeu, să ne rugăm. Să ne rugăm ca acest Conciliu "să reînnoiască, în epoca noastră, minunile unor noi Rusalii".

Este darul cel mai prețios pe care îl putem oferi pentru acești 80 de ani ai săi.

Conferința pan-ortodoxă de la Rhodos

După unsprezece veacuri Bisericele ortodoxe din lumea întreagă s'au întâlnit la Rhodos.

Ceace, în intențiile organizatorilor, ar fi trebuit să fie un "pre-sinod", în practică nu a fost decât o conferință pan-ortodoxă.

Pre-sinodul este întrunirea oficială în care sunt definite și alese temele de supus sinodului, echivalent, mai mult sau mai puțin, cu un conciliu ecumenic catolic, chiar dacă deciziile sale nu sunt restrictive pentru Bisericele ortodoxe autocefale; dimpotrivă, congresul pan-ortodox nu are caracter oficial și, mai ales, nu poate alege temele de prezentat la sinod, ci este numai o întâlnire preliminară, pentru o luare de contact între exponenții ortodocși.

În Cuvântul de deschidere, Mons. Konstantinidis, reprezentantul Patriarhatului de Constantinopol, a expus scopul conferinței și a subliniat că această "purcedere la drum" a ortodoxiei nu se datora unei rațiuni exterioare, ci era manifestarea vitală a însăși ortodoxiei ale cărei curente au fost captate și orientate de Patriarhul Constantinopolului.

Doă puncte din Cuvântarea sa merită să fie relevate: o definiție explicită a ortodoxiei și enumerarea îndatoririlor pe care le vor avea Bisericele, prima între toate aceea de a reînțregi Biserica lui Christos, operă uriașă și de importanță vitală pentru creștinătate, la care ortodocșii nu pot să nu colaboreze.

"Atunci când în jurul nostru ferimenții de unitate sunt atât de numeroși și atât de numeroase curente care se formează, atât de numeroase problemele care așteaptă să fie rezolvate, atât de numeroase eforturile omenirii întregi și buna voință a tuturor, ortodoxia nu se poate face că nu vede și nu aude" — a spus arhiepiscopul Konstantinidis. "Ea nu poate să rămână inactivă, nu poate să-și vadă de drum izolată, fără să-și ia locul în activitatea de emulație a Bisericelelor, nu poate să nu ia inițiativa; ea trebuie, dimpotrivă, să propună, să dea exemplu și să-și facă cunoscută învățătura".

Au participat la congres reprezentanții Patriarhatelor de Constantinopol, Alexandria, Ierusalim, Rusia, Jugoslavia, Bulgaria și aceia ai Bisericelelor autocefale din Cipru, Grecia, Polonia, România, Finlandia, Cehoslovacia și Georgia. Bisericele din Anatolia și Armenia, ca și aceea siriacă din Malabar fuseseră invitate să trimită observatori.

Biserica catolică nu a fost invitată oficial, dar din invitația personală a Patriarhului de Constantinopol, Atenagora I, au participat la congres câțiva observatori catolici, printre care părintele Antoine Wenger, director al cotidianului catolic parizian "La Croix".

Fiecare din Bisericele reprezentate a trimis șase delegați (trei episcopi și trei teologi), cu excepția Bisericii rusești, care a avut șapte reprezentanți, unul dintre care, însă, cu funcții de interpret. Aceasta este întâia oară, după venirea la putere a comuniștilor, că Rusia participă la o întrunire ortodoxă.

Patriarhul Alexe VI al Moscovei a fost reprezentat de Nicodim, arhiepiscop al Ierusalimului și Rostovului, care conduce secția raporturilor Patriarhatului Moscovei cu străinătatea.

Scopul congresului a fost acela de a pregăti temele și chestiunile de examinat într-un viitor pre-sinod. Cele șase secțiuni, în care erau împărțiți delegații, au discutat temele referitoare la credință, la dogmă, la cultul divin, la administrația ecleziastică, raporturile dintre diferitele Biserice ortodoxe și celalalte Biserice creștine, și o serie de chestiuni morale de mare actualitate (controlul nașterilor, eutanasia, fecundarea artificială, divorțul).

Cum se prevedea, despre Conciliul ecumenic s'a vorbit abia în trecut. În comunicatul final a fost exprimată speranța unei progresive intensificări a contactelor cu Bisericele din Apus (catolică, anglicană, etc.) prin discuții pe plan teoretic, "pentru ca ortodoxia să participe cât mai mult la mișcarea ecumenică creștină". ("La Croix", 3 oct. 1961).

În legătură cu relațiile cu Biserica catolică conferința a stabilit: 1) studierea punctelor de contact și a divergențelor, în domeniul credinței, al administrației ecleziastice, al activității (propagandă și cult); 2) dezvoltarea raporturilor de prietenie cu Roma inspirate de dragostea creștină și conform directivelor conținute în enciclica publicată în 1920 de către Patriarhul ecumenic.

Includerea, printre problemele de discutat la viitorul pre-sinod, a raporturilor cu Bisericele din Apus a fost acceptată numai după o opoziție decisivă a reprezentanților Bisericelelor din țările dominate de comuniști, în fruntea cărora era mitropolitul Nicodim, care a dat tuturor impresia că avea de realizat directive extra-eleziastice precise. Pretextul de care s'au agățat acești delegați, și care, de altfel, a fost formulat în mod cât se poate de clar de reprezentantul Moscovei, era că "Vaticanul înțelege să abuzeze de aspirația ortodocșilor la unitate pentru a combate popoarele din țările satelite în aspirațiile lor democratice". Unul ziarist american Nicodim i-ar fi dat asigurări că Biserica rusească nu va trimite observatori la Conciliul Vatican II nici în cazul când ar fi invitată să o facă; "de oarece divergențele sunt prea mari" — ar fi adăugat arhiepiscopul — "ca să se poată nutri vre-o speranță că ar putea fi aplanate". (Ag. Kipa, ed. Franceza, 29 sept.; News Service, 2 oct. 1961).

Participarea rusească la congresul de la Rhodos a fost condiționată de două cereri care au acreditat impresia că Patriarhatul Moscovei are un rol bine definit în concertul lui Hrusciiov. Primă condiție era ca Patriarhul Atenagora să recunoască autocefalia Bisericii bulgare. A doua condiție pusă de ruși era excluderea de la congres a Bisericelelor ortodoxe în exil, de pildă a Bisericii rusești supusă jurisdicției mitropolitului Atenagorie, care are trei milioane de credincioși împrăștiați în lumea întreagă.

Încurajat de acest succes inițial, capul reprezentanței rusești a cerut apoi stergerea dintre temele de discutat a punctului privitor la lupta împotriva ateismului — care, în ultima vreme, și-a reluat ofensiva, în Rusia și în țările satelite — și înlocuirea lui cu acela referitor la contribuția dată de Biserica cauzei păcii și cu o luare de atitudine împotriva rașismului, două teme fundamentale ale propagandei sovietice.

Renunțarea la tema "lupta împotriva ateismului" într-un congres religios nu se poate explica altfel decât cu aceste două ipoteze: sau Biserica Moscovei, ca să-și apere existența, este constrânsă să facă concesii verbale lui Hrusciiov și să nu vorbească de loc de "lupta împotriva ateismului" pe care totuși o duce pe plan practic, sau este cu totul subordonată voinței regimului comunist. Trebuie, totuși, să se ție seamă de un lucru: a proclama, în țările comuniste, lupta împotriva ateismului ar însemna să se facă din Biserica dușmana declarată a regimului. Creștinii ar fi pur și simplu declarați "agenți subversivi". Marea majoritate a Bisericelelor care trăiesc sub regim comunist nu mai pot condamna ateismul de la înălțimea amvonului. Singura modalitate de luptă împotriva ateismului pe care și-o mai pot permite este aceea de a rămâne credincioase Evangheliei și mie.

(urmează în pag. 2)

...S'a întors acasa

Înă unu din cei care ne erau dragi și-a adunat, într'un crâmpel de privire, dorurile și durerile pământescului exil pe care înstrăinarea de țara sa cu munți tăcuți și ape cântătoare îl făcuse și mai amar, și-a purces spre casa Tatălui, "unde nu este durere nici întristare nici suspin".

Bădia Cotruș, poetul în versurile cărui durerile și păsurile de odinioară ale Moșilor au devenit durerile românilui de astăzi obidit de prea lunga cutropire muscălească a vremii noastre de plângeri, ne-a părăsit.

Nu stau să-i însăilez o biografie făcută din "s'a născut în anul cutare, în locul cutare, a învățat carte în orașul cutare, a scris cutare și cutare carte". Biografia poetilor — a celor adevărați — o face însuși glasul poeziei lor. Cum nu stau să-i analizez opera poetică, atât de singulară și de imună de contaminări și de "mode" literare.

Vreau numai, cu rândurile acestea scrise în silă ca tot ceea ce se scrie cu sufletul prea greu de tristețe, să adun din vâltoarea turburată a anilor acestora amintirea primei noastre întâlniri. Care s'a săvârșit, într'o amiaza aurită de vară a unui fericit an al tinereței, pe-o costișă dulce de sănzienă și de aglică, pe-un munte fără nume din Tara Moșilor.

Hoinăream singură cu visele mele pe plaiurile acelea în care sângele moșilor răpuși de prigoana ungureas-

că se întorsese pe lumea celor vii spuzind de fragi pădurile și încântatele suhaturi de pe platoul Munților Apuseni, când mi-a ieșit înaintea arătarea lui spătoasă pe care singurătatea și tăcerea locurilor aceluia o făceau să crească nemăsurat în lumina subțire și jucăușă ca un val falfăit de vânt a amiezii de vară.

Urea, cumpănindu-și făptura cu un toiaș haiduceșc ud încă de sângele verde al mlădițelor proaspăt tăiate, lăsându-și în urmă, pe unde trecea, o potecă îngustă șerpuitoare prin blana deasă a ierburilor subțiri a bătrânului munte.

Ne-a întâlnit setea, la un isvor al cărui șopot umplea tăcerea solemnă a locurilor, până departe în căucul verde al văilor.

Sunt Aron Cotruș — mi-a spus întinzându-mi o mână largă și cinstită, care era mai curând o mână de țaran bătorită de sapă decât aceea a unui mânăitor al condeiului.

Ne-a împrietinit numaidecât dragostea noastră pentru minunățiile firii și poezia. Si prietenia aceasta s'a întors totdeauna, în anii arși de setea dorului de Tara, la isvorul de sub muntele fără nume pentru călători ai visului, cum eram noi, care într'o bună zi își iau lumea în cap și-o pornesc la întâmplare spre unde-i momește sufletul lor însetat de singurătăți și tăcere.

L'am întâlnit, ultima oară, acum

câțiva ani, la Roma. Se oprise pentru câteva zile, în drum spre Spania, venind de la Siracuza, în Sicilia, unde fusese chemat să-și ridice un premiu de poezie, pentru splendidul poem "Hiberia".

Venise la mine să mă roage să îl traduc "în limba lui Dante". M'am muncit un an întreg să-i tălmăcesc, în italianește, versurile acelea sonore și solemne, în care cuvântul părea dăltuit într'o piatră tare, refractară transportării într'o climă care nu era clima naturală a gândirii lăuntrice a acestui târziu-născut poet al Daciei. Până la sfârșit a trebuit să mă dau bătută: poezia lui Aron Cotruș — ca de altfel aceea a lui Tudor Arghezi — este făcută să-și poarte haina pe care i-a rânduit-o Dumnezeu: haina unei limbi românești care nu se lasă mslăuită și siluită în tiparele altui grai. Tradusă în italianește, poezia aceasta își pierde marea, devenea falsă, odios de falsă, ca un obraz de munteancă sărutată de ger și de soare sulemenit după prostul obicei al orașului.

I-am scris, în Spania, mărturisindu-mi înfrângerea. M'a înțeles și mi-a mulțumit că nu m'am lăsat "ispitită de duhul trufiei", desfigurându-i și "sulemenindu-i pe italianește" vorbele de piatră veche.

Mi-a scris, apoi, de undeva de prin America. Înstrăinarea de Europa noas-

(urmează în pag. 2)

CONCILIUL ECUMENIC VATICAN II

În cadrul întrunirii plenare a Comisiei Centrale Preparatoare a Conciliului Ecumenic Vatican II a fost studiată o schemă de constituție asupra Isovoarelor credinței.

În limbaj conciliar "constituție" se întrebunțează mai ales pentru textele care privesc expunerea adevărilor de doctrină; de cuvântul "decrete" se face, în general, uz pentru textele relative la dispozițiunile disciplinare.

Schema de constituție a fost ilustrată de cardinalul Ottaviani. Este de cea mai mare importanță de oarece examinează înșiși isovoarele credinței: Sfânta Scriptură sau Biblia, care cuprinde Vechiul și Noul Testament, și Tradiția, care păstrează adevărurile revelate de Dumnezeu, transmise, la început, prin viu grai, de la o generație la alta.

"Dacă isovoarele revelației sunt două, unul singur este, cel care le-a dat naștere: Dumnezeu; și una singură, prin mandat Dumnezesc, învățătura care trebuie să păstreze și să interpreteze în mod autentic adevărurile conținute în acele isovoare. (Observatore Romano, 11 nov. 1961).

...S'a întors acasă

(urmăre din pag. 1)

tră bătrână și cărcotașă care, de bine de rău tot patrie ne este — o patrie în care noi, românii, trăim stângaci, ca fărâni desrădăcinați din ghea străbună, care sunt incapabili să se asimileze cu totul orașului — înstrăinarea aceasta, spuneam, îl dărea cumplit. Îl dărea și-l umilea. Trăia, Dumnezeu știe cum, din mila anonimă, poate a unuia din comitetele pentru ajutorarea refugiaților, desigur încălzit de dragostea câtorva prieteni, care încercau să-i îndulcească, după puterile lor, singurătatea; trăia așteptându-și ceasul.

"Dacă nu cu trupul, care, îmi dau seamă, nu mai vrea să aștepte "vremuri mai bune", măcar cu sufletul să mă pot întoarce în munții mei, la frații mei: acasă. Pentru noi — pen-

(urmăre din pag. 1)

sagiului său de credință și de dragoste.

Comentând discursul mitropolitului Nicodim, care a stârnit perplexitate printre participanții la congres, Părintele Antoine Wenger, unul din observatorii catolici la conferință, scrie: "În ceea ce mă privește, când citeș raportul de la Praga sau discursul de la Rhodos, nu pot să nu constat că tezele propagandei sovietice apar ascunse sub un limbaj luat cu împrumut de către Biserică. Impostura puterii sovietice trebuie denunțată. Dar decât să ne indignăm, ar fi mai bine să căutăm să înțelegem și să participăm la încercările prin care trece astăzi Biserica rusească, care nu mai poate vorbi după cum o făcea înima. Atunci când eu, la Paris, răsfoiesc cărțile și publicațiile ateiste, când mă gândesc la prețul pe care această Biserică a trebuit să-l plătească pentru câteva acte publice de curaj (o mie de biserici închise și trei seminarii suprimate), îmi dau seamă că ar fi bine să încercăm să pătrundem cu dragoste în misterul ei, care este fără îndoială un mister de suferințe ascunse. Nenorocirea este că mulți sfârșesc prin a crede în această Biserică, atunci când declară că au avut de suferit din partea unui regim care, — aceasta este realitatea — o asuprește și caută să o suprimă".

Excluderea de la congres a reprezentanților ortodoxiei în exil și renunțarea la o temă (acea a luptei împotriva ateismului) care astăzi este una din problemele cele mai arzătoare ale Bisericii ortodoxe ale cărei hotare geografice coincid, în bună parte, cu acelea ale imperiului sovietic, reprezintă fără îndoială un succes pentru reprezentantul Moscovei.

Nu se poate spune, însă, același lucru despre atitudinea sa în legătură cu "raporturile prietenești" cu Biserica Romei și cu celelalte Biserici occidentale.

Asupra acestui punct a triumfat propunerea Patriarhului de Constantinopol, care, în momentul de față reprezintă elementul catalizator al or-

La "Columbianum" din Genova, în cadrul conferințelor asupra Conciliului Ecumenic, cardinalul Paolo Marella a vorbit asupra temei "Conciliul Ecumenic și popoarele ne-creștine". Conferințiarul a trasat un tablou al vastei probleme misionare, ilustrând metodele de evanghelizare în Biserica primitivă creștină și acelea întrebunțate de Biserica modernă.

Ravenna a fost aleasă ca sediu al unui congres de studii pentru *Oriental Creștin* care se va ține în 1963.

Comentând această alegere, arhiepiscopul Ravennei, Mons. Salvatore Baldassari, scria: "Poate chiar în începuturile creștinismului nostru există elemente orientale; un lucru este sigur, și anume că un episcop de la Ravenna din veacul IV, Severo, a mărturisit cu curaj adevărata credință la Conciliul de la Sardica, în fața unui mare număr de episcopi răsăriteni; începând din veacul V rapoartele Ravennei cu Orientul sunt cât se poate de intense. Va fi suficient să-l amintim pe Pier Crisologo, monumentele de artă orientală din acest oraș, intervenția Ravennei în chestiunile

crisologice tipice pentru Răsăritul creștin și corespondența unui episcop de la Ravenna cu patriarhul Fofiu.

Nu știm când se va deschide Conciliul Ecumenic Vatican II, dar nu credem că păcățuim de exces de fantasmă când nădăjdum că în 1963 să fim în plină atmosferă conciliară. Printre scopurile Conciliului găsim și chestiunea orientală. Oh, dacă Dumnezeu ar vrea să ne dea bucuria de a vedea, în minunata noastră biserică San Vitale, o nouă: aceea de a-i îmbrățișa pe frații noștri din Răsărit veniți să se așeze împreună cu noi, în unire și dragoste, la masa Tatălui. Dorim ca pregătirea la această mare săptămană să fie sfințită de o singură rațiune: "Ca toți să fie unii". (Osserv. Rom., 16 oct. 1961).

Cotidianul "La Liberté" de Friburg a publicat, în numărul său din 17 oct. 1961, următorul comunicat: "Între 18 Noembrie și 6 Decembrie se va ține la Delhi (India) congresul Conciliului Mondial al Bisericilor, al cărui centru este la Geneva. Cerem credincioșilor noștri să se roage pentru ca Spiritul Sfânt să inspire membrilor acestui important congres și tuturor aceluia pe care îi reprezintă lumina și puterea sa. Atunci când noi ne rugăm în felul acesta unii pentru alții, nu este posibil ca Dumnezeu să nu ne ajute a ne înțelege mai bine pentru a-L sluji mai bine și pe-atru a-L regăsi, prin credință, în adevăr".

BISERICILE SEPARATE VOR FI INVITATE LA CONCILIUL ECUMENIC.

Presidată de Sveranul Pontif, s'a întrunit, în ziua de 8 Noembrie, Comisia Centrală Preparatoare a Conciliului Ecumenic Vatican II.

Au participat la această ședință plenară 44 cardinali reprezentând 24 țări, 2 Patriarhi, 24 arhiepiscopi și episcopi și 28 consilieri.

Ioan XXIII a deschis ședința cu un discurs în limba latină în care, după ce a amintit temele propuse pentru discuție, a anunțat că în lunile viitoare ședințele plene vor fi mai frecvente deoarece multe scheme de decrete sunt deja pregătite, iar altele vor fi elaborate în scurt timp.

După ce a subliniat viul interes cu care anunțul Conciliului a fost primit atât de lumea catolică cât și de frații separați, Papa și-a reamintit apelul adresat lumii în 10 septembrie pentru o pace adevărată și rodnică bazată pe o bună înțelegere și pe o colaborare activă între popoare și a subliniat că munca comisiei pe care astăzi o prezidează reprezintă, la rândul ei, o formă de colaborare la pregătirea și apărarea păcii: «o muncă ordonată, care urmărește să contribuie la pregătirea unei atmosfere de încredere și de colaborare reciprocă, de respect al drepturilor persoanei omenestii menținută de Isus Christos, de pregătire și de apărare a păcii, pentru binele întregii omeniri».

După discursul Sfântului Părinte secretarului general, Mons. Pericle Felici, a prezentat câteva dispoziții privitoare la desfășurarea lucrărilor și a anunțat constituirea a trei sub-comisii de studiu și a unei comisii tehnico-organizatoare, care va funcționa în sânul Comisiei Centrale și se va ocupa de toate problemele practice ale Conciliului.

A fost apoi discutată chestiunea invitațiilor care vor fi făcute Bisericilor separate pentru participarea lor la Conciliul Ecumenic.

Cardinalii Agostino Bea, președintele al secretariatului pentru unirea creștinilor, și Amleto Cicognani, care este în fruntea comisiei Bisericilor orientale, au ilustrat tema participării ne-catolicilor la Conciliu.

În discursul de deschidere a ședinței, Sfântul Părinte a subliniat atenția cu care frații separați urmăresc lucrările de pregătire a Conciliului, «atenție plină de respect și de așteptare, care nu poate lăsa indiferent pe nici unul din membrii marii familii catolice».

Discuțiile care au urmat au dovedit perfectă identitate de vederi a tuturor membrilor Comisiei Centrale asupra acestui important punct de program.

De asemenea, s'a decis la unanimitate ca invitația la Conciliu să fie extinsă la toate comunitățile creștine, ceace confirmă dispariția anumitor concepții dăunătoare pentru cauza uni-

rii Bisericilor și afirmarea unui spirit prietenesc în raporturile ierarhiei catolice cu Bisericile despărțite.

Privitor la modul în care vor fi făcute invitațiile — punct de extremă delicatețe, asupra căruia, după anunțarea convocării Conciliului, presa din lumea întreagă a făcut cele mai bizare supoziții și anticipări — a fost făcută propunerea de a trimite invitația patriarhilor diferitelor Biserici ortodoxe, care vor desemna apoi pe respectivii observatori. În cazul Bisericii anglicane și al tuturor confesiunilor protestante invitația va fi făcută «ad personam», adică va fi trimisă personalităților mai marcante, prin doctrină și experiență ecumenică, și aceasta de oarece în unele din aceste Biserici nu există o ierarhie bine precizată și stabilită.

Cât privește statutul participării observatorilor la întrunirile conciliare, problema este mai complexă. În mod logic observatorii comunităților separate ar trebui să asiste numai la ședințele solemne publice, celelalte fiind secrete și având un caracter de eveniment intern al Bisericii catolice.

Se pare, însă, că observatorii ortodocși vor fi admiși și la câteva din ședințele rezervate, pentru a li se da posibilitatea de a înțelege mai ușor scopurile Conciliului, operă definită de Ioan XXIII, în discursul de deschidere a ședinței, de «inoire și de întinerire a catolicismului».

Este vorba, natural, de un simplu vot consultiv. Decizia definitivă asupra importanței chestiunii îi revine numai Sfântului Părinte.

Cu această primă ședință plenară lucrările pentru pregătirea Conciliului intră în faza finală a coordonării

rii muncii fiecărei comisii de studiu în parte. Faptul că în prima ședință plenară a ierarhiei catolice a fost examinată și desbătută chestiunea participării a-catolicilor la Conciliu a dat loc, în cercurile în care problemele Bisericii sunt urmărite de aproape, la tot felul de anticipări.

Dacă, pe de o parte, atitudinea ortodoxiei libere față de Biserica catolică, cu ocazia marelui întâlniri pan-ortodoxe de la Rhodos, din toamnă, lasă să se speră nu într-o simplă participare formală și simbolică a ortodocșilor la ședințele Conciliului ci de-a dreptul într-o prezență activă emulată de spiritul unionist al Patriarhului de Constantinopol, Atenagora I, personalitate de enorm prestigiu în lumea ortodoxă, pe de altă parte ostilitatea manifestată de reprezentanții Bisericilor din țările satelite — și în special de arhiepiscopul rus Nicodim — față de Vatican și de ecumenismul catolic, permite observatorilor occidentali să prevadă defecțiunea rușilor și a patriarhatelor răsăritene din sfera politică sovietică a căror «autocefalie» a încetat, în practică, odată cu însurarea comunismului în perimetrul lor geografic.

Este greu de crezut într-o schimbare de atitudine din partea capului suprem al Bisericii rusești, după declarațiile făcute în ultimul timp în legătură cu inițiativa Sveranului Pontif de a întruni, la Roma, întreaga familie creștină. Ar fi o adevărată minune.

Dacă o asemenea minune nu s'ar produce, absența impusă a Bisericii Tăcerii ar deveni — paradox al dragostei — prezența cea mai simțită, cea mai vie, cea mai scumpă.

miscellanea

Cităm dintr'un articol iscălit de P.S.S. Episcopul Teofil Ionescu, apărut în Buletinul Parohial al Bisericii ortodoxe române de la Paris:

"Azi toate confesiunile creștine, fără deosebire, tânjesc și lucrează în direcția Unirii; este un lucru public, ba chiar de prea mare publicitate.

Adecea auzim de unii, dintre noi sau din afară de noi, spunând că problema Unirii s'ar rezolva foarte ușor dacă s'ar trece peste ambițiile omenestii, fie să renunțe catolicii la Primatul Papal, fie să admită ceilalți creștini drept șef suprem al Bisericii Creștine pe cărmuitorul Bisericii patriarhale dela Roma.

Acestea le spun bineînțeles ortodocșii și catolicii care nu știu în ce constă nici ortodoxia noastră și nici catolicitatea Romei. Peste asemenea netemeinice păreri se trece fără răspuns fiindcă problema este mult peragra și spinoasă. Și nici purtarea celor ce se dau în lături, punând rezolvarea problemei în grija lui Dumnezeu, nu poate fi atitudine creștină, pentru că nu Dumnezeu a provocat și menținut în veac ruptura și luptele Bisericii.

Greșeala făcută de oameni Dumnezeu o iartă și ajutorul Lui vine după ce omul recunoaște și marturisește promițând că nu va mai merge pe drumul Satanei.

Însăși rugăciunea pentru unirea Bisericilor Creștine nu trebuie să exprime cerere de ajutor pentru realizarea Unirii, ci iertare și ajutor ca să ieșim din diabolica stăruință în păcatul urei și al desbinării între creștini. Fiindcă Dumnezeu suferă din cauza acestei rupturi, iar identitatea suferinței divine o simțim în însuși Trupul Bisericii, în noi creștinii, care suntem Corpul lui Christos, ajuns pradă în mâinile celor fără Dumnezeu.

Astfel problema Unirii nu constă nici într-o integrare a tuturor în una dintre marile confesiuni creștine și nici într-o poziție de margine sau de mijloc pe care o au grupurile de creștini rupți din trupul Bisericii ortodoxe cu respectarea ritului Bizantin. Și nu este nici vorba doar de o simplă stingere de certuri bisericesti, fiindcă nu se urmărește o Unire bisericască printr-o centralizare de direcție administrativă ci este vorba de Unitatea într-o Christos".

În ziua de 1 octombrie, Prea Sfinția Sa Episcopul Vasile Cristea a oficiat, în biserica Sfânta Ana de la Los

Angeles, o liturghie solemnă la care au luat parte toți catolicii de rit oriental din colonia română locală.

Ilustrului vizitator i-a fost apoi oferit, în sala parohială, un banchet.

Citeam, de curând, în una din publicațiile exilului nostru, că în Moldova, un grup de călugări răsăriteni — fără mănăstire după confiscarea sfântului lor locas de către autoritățile comuniste, au fost transferați într'un centru de "ceretări medicale", unde nefericitorilor, care înlocuiau cobayii, le-au fost injectate o serie de substanțe toxice în studiu. Cu rezultatele pe care le puteți închipui!

Adogați tristului episod măsurile luate de comunități pentru "lichidarea" religiei (suprimarea religiei ca materie de studiu în învățământ, interzicerea rugăciunii în școli, spitale și închisori, interzicerea, pentru tinerii înscriși în organizațiile comuniste ale tineretului, de a participa la slujbele religioase, constrângerea preoților de a colabora la campania de colectivizare, intensificarea luptei împotriva "obscurantismului" religios, etc.) și veți avea un tablou edificat al situației de astăzi a Bisericii în România.

La "World House Galleries", de la New York a avut loc expoziția picturii române Alexandru Istrate, care trăiește în exil, la Paris.

Prezentarea expoziției a fost scrisă de celebrul dramaturg român Eugen Ionescu.

Este în curs de pregătire marea "Expoziție Internațională a Femeilor", pentru care un comitet de doamne române de la New York a luat inițiativa de a aranja un stand unde, ca todeauna de unsprezece ani încoace, să fie prezentate produse ale artizanatului popular, fesături, costume naționale și covoare românești.

La Roma, au expus, cu mare succes de public și de critică: pictorițele Nina Batalli și Marilisa Cotescu, în cadrul "Expoziției de pictură Roma și Lațiu" amenajată în luna octombrie la Palatul Expozițiilor, și Eugen Drăgușescu, la galeria "Anthea", care a prezentat rodul recentelor sale peregrinări prin Europa și America.

Expoziția de la Galleria Anthea era un splendid jurnal de călătorie în alb și negru.